

TIEDOTE 11.5.2023

PÄHKINÄKASVIEN KASVATUSKOKEILU ON HYVÄSSÄ VAUHDISSA

Arboretum Mustilan ja Vakka-Taimen keväällä 2020 käynnistämä hanke pyrkii löytämään uusia Suomessa menestyviä pähkinäkasveja. Tavoitteenamme on ollut alusta asti keskittyä laajalti eri pähkinäkasveihin. Samaan aikaan kuin jatkamme lupaavien kotimaisten pähkinäpensaskantojen etsimistä, hankimme uutta koemateriaalia etenkin saksanpähkinöistä ja muista jalopähkinälajeista sekä myös hikkoreista ja kastanjoista sekä syötäväksi soveltuvista tammilajeista.

Näitä hankkimiamme kasvikantoja on levitetty taimina jo yli kahden sadan kasviaharrastajan puutarhoihin. Jokainen näistä puutarhoista toimii tavallaan koekenttänä. Toiveenamme on, että tällaisen hajautetun testauksen avulla tulemme löytämään meillä menestyviä hyviä pähkinäkantoja ja että lähitulevaisuudessa pähkinänviljelystä voisi tulla elinkeino myös Suomessa. Sama on tapahtunut jo lähialueillamme, kuten Latviassa, Liettuassa ja Tanskassa. Tulevaisuudessa voimme mahdollisesti aloittaa myös kotimaisten pähkinälajikkeiden jalostusta ja perustaa siementarhoja kaikkein lupaavimmista kasveista.

Uuden koemateriaalin hankkiminen ja lupaavien pähkinäkantojen etsiminen on rahoitettu alusta asti taimimyynnillä. Hankkeella ei ole tätä kirjoittaessa vielä ulkopuolista rahoitusta, mutta vuonna 2022 saimme suureksi iloksemme apurahan Maiju ja Yrjö Rikalan puutarhasäätiöltä. Tämä apurahan turvin on rakennettu pähkinähanke.fi sivusto, josta kuka tahansa voi löytää lisätietoa pähkinöiden viljelystä ja liittyä mukaan pähkinäkasvien kasvatuskokeiluun.

Toivomme jokaisen ymmärtävän, että tämä on pitkän tähtäimen hanke, jota tullaan jatkamaan useiden vuosien ajan. Puiden kasvattaminen siemenestä vaatii aina kärsivällisyyttä. Uusien viljelykasvien löytäminen ja siihen liittyvä kokeilutoiminta vaatii vielä rutkasti enemmän kärsivällisyyttä. Se kestää yleensä useita vuosikymmeniä. Mutta odotus palkitaan ja kukapa tietää, kenties jonkun teidän puutarhoista tullaan tulevaisuudessa löytämään erityisen hyvin menestyneitä pähkinäyksilöitä, joita voidaan ottaa lisäykseen.

Pähkinäkasvien kasvullinen lisäys onkin tärkeä taito, jota olemme opettelemassa. Tähän liittyen Mustilassa on jalontamiskursseilla työstyetty myös pähkinäpensaita kohtalaisen hyvällä menestyksellä.

Tryffeleitä ja hasselpähkinöitä

Haluamme esitellä tässä yhteydessä myös uuden yhteistyökumppanin, joka liittyi äskettäin mukaan hankkeeseen.

Baltic Truffle Oy on perustanut tryffelitarhoja Suomeen, Ruotsiin sekä Viroon. Tammien lisäksi on istutettu yli 8000 pähkinäpensasta (*Corylus avellana*) ympäntynä arvostetulla Burgundin tryffelillä (*Tuber uncinatum*) Noin puolet näistä pähkinäpensaista ovat ulkomaista alkuperää (pääasiassa Kent, Englanti) ja puolet kotimaista (Muurila, Pyhäranta) alkuperää. Pensaat tulivat satoikään viisi vuotta istutuksesta. Lisää tietoja saa halutessaan Lars Ingmanilta (lars@baltictruffle.com). Hänen kauttaan voi hankkia myös tryffelille ympänttyjä taimia omaa kokeilua varten.

Uusia taimieriä tarjolla

Tänä vuonna on tarjolla erityisen kattava valikoima uusia taimieriä kokeiluun. Tarkemmat taimilistat saatte tämän tiedotteen liitteenä.

Uusista taimista mainittakoon erityisesti latvialaisten vanhojen saksanpähkinäpuiden siementaimet (kerätty ympäri Latviaa) sekä kastanjat kuten amerikankastanja (*Castanea dentata*) ja lupaava kastanjahybridi Luvall's Monster, jonka siementä saimme vihdoin hankittua Yhdysvalloista.

Tarjolla on nyt myös Koillis-Kanadassa jalostettuja herttajalopähkinän siementaimia Prince Edwardin saarelta, jossa vallitsee hyvin samankaltainen ilmasto kuin Etelä-Suomessa. Myös hikkorin taimia on taas tarjolla. Valkohikkori (*Carya ovata*) on kerätty Kanadan Quebecistä ja seitsikkohikkori (*C. laciniosa*) Puolan arboretumeista. Mustajalopähkinä on yksi talvenkestävimmistä jalopähkinöistä. Sen taimia on saatavilla useammasta eri lisäyslähteestä. (Quebec, Kanada sekä Helsinki ja Mustila)
Pähkinäpensaiden eurooppalaisia isopähkinäisiä lajikkeita on saatavilla edelleen.

Vakka-Taimesta on lisäksi saatavilla kotimaisten pähkinäpensaiden joukosta valikoitujen isohkoja pähkinöitä tuottavien emopensaiden siementaimia.

Suomalainen pähkinäseminaari lokakuussa Mustilassa

Loppusyksyllä hemmotellaan pähkinäharrastajia. Arboretum Mustila järjestää ensimmäisen suomalaisen pähkinänviljelyseminaarin lauantaina 21.10. Tarkempi ohjelma koostetaan kesän mittaan. Tarkoituksena on tuoda yhteen kaikki pähkinänviljelystä kiinnostuneet sekä jakaa tietoja ja viljelykokemuksia eri pähkinäkasveista. Pyrimme saamaan mukaan myös ulkomaisia pähkinäharrastajia mm. Baltiasta ja Ruotsista.

Pähkinätapahtumia kesällä ja alkusyksyllä

2.7. Joel Rosenberg luennoi pähkinöiden kasvattamisesta Arboretum Mustilassa. Lisätiedot: www.mustila.fi

10.9. Pähkinäkurssi Laitilassa Joel Rosenbergin tilalla. Kurssilla vierailaan myös Muurilan koepuutarhassa Pyhärannassa.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset Joelille: www.pähkinämies.fi

Muistakaa myös taimien seuranta

Lopuksi haluaisimme kannustaa kaikkia kokeilijoita seuraamaan tarkkaan taimien kasvua ja menestymistä sekä kirjaamaan havaintoja ylös. Tämä on arvokasta tietoa, jota voidaan hyödyntää kerätessämme jatkossa tietoa eri kasvikantojen menestymisestä.

Onnea pähkinäkokeiluun toivottavat:

Jukka Reinikainen (Arboretum Mustila, hankkeen koordinoija)

Juha Ujula (Hankkeen tiedottaja, Metomaan koepuutarha)

Vesa Muurinen (Vakka-Taimi & Muurilan koepuutarhat)

Jaakko Saarinen (Dendrologi, Arboretum Mustila)

Joel Rosenberg (Pähkinä-asiantuntija)

Janne Lassila (Puutarhuri, jalopähkinä-asiantuntija)

Lars Ingman (Tryffeli-asiantuntija, Oy Baltic Truffle Ab)

jukka.reinikainen@mustila.fi

juha.ujula@gmail.com

vakkataimi@gmail.com

arboretum@mustila.fi

joel@iki.fi

janne.lassila@gmail.com

lars@baltictruffle.com

Pähkinähankkeen kotisivut löydät osoitteesta www.pahkinahanke.fi